

Всесвітнє наукове ноосферно-онтологічне товариство
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
ГО «Фонд розвитку науки та освіти «ІНТЕЛЕКТ»

World Scientific Noosphere-Ontological Society
H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
Public organization «Foundation of Science and Education «INTELLECT»

ДУХОВНО-ІНТЕЛЕКТУАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ І НАВЧАННЯ МОЛОДІ В XXI СТОЛІТТІ

*Міжнародний періодичний збірник наукових праць
за загальною редакцією
проф. В. П. Бабича, проф. Л. С. Рибалко, проф. Штефан Л. А.*

Випуск 3

SPIRITUAL AND INTELLECTUAL UPBRINGING AND TEACHING OF YOUTH IN THE XXI CENTURY

*International Periodical Collection of Scientific Papers
edited by prof. V. P. Babych, prof. L. S. Rybalko, prof. L. A. Stephan*

Issue 3

Харків – 2021
Kharkiv – 2021

Зеленська Л. Д. Феноменологія поняття «Педагогічне супервізорство».....	327
Коровіна Я. С. Формування соціального інтелекту у школярів початкової школи	331
Кваша А. С. Превенція булінгу в умовах створення безпечного освітнього середовища.....	334
Васильєва С. О., Агаркова Н. О. Формування соціальної позиції студентів в освітньому середовищі закладу вищої освіти	337
Зарудна І. А. Розвиток соціальних компетентностей студентів вищої освіти у Великобританії.....	341
Шумський О. Л. Соціокультурний компонент іншомовної підготовки здобувачів вищої освіти.....	344
Трубавіна І. М. Теорії визначення й оцінки потреб і проблем користувачів послуг військово-соціальної роботи як дієвої служби допомоги людям	348
Рябовол Л. Т. Місце і роль навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» у підготовці магістра правоохоронної діяльності.....	352
РОЗДІЛ 3. ІСТОРИЧНІ ТА ПОРІВНЯЛЬНІ АСПЕКТИ В ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ ДУХОВНО-ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ Й НАВЧАННЯ	
357	
Ялліна В. Л. Деякі питання духовно-інтелектуального виховання дітей у вітчизняній педагогічній спадщині на початку ХХ століття	358
Єрмак Ю. І., Бунчук О. В. Діяльність українського вільного університету 1921-1945 рр.	363
Лупаренко С. Є. Питання дитинства і розвитку дитини у вітчизняних наукових дослідженнях (1990-ті рр.)	367
Тарарак Н. Г. Форми та методи заохочення керівників закладів дошкільної освіти до професійного зростання.....	370
Танько Т. П. Питання мотивації кадрів дошкільної освіти (історико-педагогічний аспект).....	375
Боярська-Хоменко А. В., Кузнецова О. Ю., Штефан Л. А. Основні напрями діяльності шкільних соціально-педагогічних служб України (початок ХХ століття)	380
Тарарак О. В., Тарарак М. Ю. Особливості організації просвіти батьків у провідних країнах світу.....	385
Чихаріна К. І. Особливості освітнього процесу в Сингапурі	390
Таяновський В. О. Генеза університетської автономії й академічної свободи.....	393
Бужин О. В. Вальдорфська школа – світ праці	398
Жерновникова О. А., Чень Цзін. Розвиток патріотизму в дітей у КНР	401

РОЗВИТОК ПАТРІОТИЗМУ В ДІТЕЙ У КНР

Жерновникова О. А.

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри математики,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Чень Цзін

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти кафедри
початкової і професійної освіти, Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди, м. Харків, Україна

У статті розглядаються загальні та специфічні підходи до проблем патріотичного виховання дітей в Китаї. Авторами зазначено, що вирішення проблем патріотичного виховання вимагає не тільки теоретичного опрацювання, але й відповідного програмного забезпечення, що ґрунтуються на громадянській позиції та патріотичному настрої.

Ключові слова: патріотичне виховання, патріотизм, діти, засоби патріотичного виховання.

The article considers general and specific approaches to the problems of patriotic upbringing of children in China. The authors note that solving the problems of patriotic education requires not only theoretical elaboration, but also appropriate software based on civic position and patriotic mood.

Key words: patriotic education, patriotism, children, means of patriotic education.

Розвиток будь-якої держави безпосередньо пов'язано з тим, що має закладатися у фундаментальну підготовку дітей. Невипадково політики, громадські діячі, соціологи, педагоги та інші фахівці постійно повторюють, що саме підрастаюче покоління може забезпечити наступність та прогресивну зміну будь-якого суспільства.

У словниках наводяться різні тлумачення слова «патріотизм». Так, у словнику С. Гончаренка це поняття розкривається як любов до своєї батьківщини, відданість своєму народу та відповідальність перед ним в ім'я інтересів своєї Батьківщини [2, с. 345].

Саме в дитячому віці закладається основа, яка в подальшому має вплив на розвиток індивіда: ставлення до місця проживання, до батьківщини, до оточуючих людей, до найближчої спільноти, до себе як

частини цієї спільноти тощо. О. Коваленко та О. Жерновникова зазначають, що «дорослий вводить дитину у світ соціальної дійсності — суспільно вироблених навичок, умінь, способів практичної діяльності, моралі тощо. А оскільки у предметах матеріальної та духовної культури та її традиціях знаходять своє втілення історично сформовані форми психічного життя людей, то дитина, пізнаючи культуру та опановуючи нею, разом з тим самим засвоює і ці форми; на цій основі у нього розвиваються специфічні соціальні форми психіки» [1, с. 26]. Тому важливо, щоб дитячі переживання, що породжуються подіями, що відбуваються, з одного боку, були засвоєні дітьми як первинна основа події, соціалізації, з другого — супроводжувалися позитивними емоційними підкріпленнями, що у сукупності створює базис для формування і матеріальних, і моральних цінностей, яких, безумовно, ставляться і патріотичні почуття.

Схожі підходи до розуміння значущості патріотичного виховання у дитячому віці виявляються й у педагогіці Китаю. Так, ще 1991 р. голова Китайської Народної Республіки (КНР) Цзян Цземін висунув тезу про необхідність організації патріотичного виховання від дитячого садка до університету, наголошуючи, що патріотизм є важливим компонентом побудови духовності нації [3].

У КНР до питань патріотичного виховання також зверталися такі вчені, як-от: Чжан Сяо Ін, Лі Цзядао, Чжао Сюй Мей, Цзян Ші Мей, Лю Ін, Хе Хуй Цзюнь, Цзян Юй Хун. У своїх роботах дослідники писали про важливість патріотичного виховання, про необхідність приділяти цьому питанню особливу увагу в освітньому процесі. Зокрема, Чжан Сяо наполягає на необхідності здійснювати патріотичне виховання у повсякденній діяльності дітей. Також автор зазначає про важливість знайомства дітей з рідним містом та його пам'ятками [4].

Для вчених очевидно, що патріотичне виховання — це не епізод, не разова акція, а цілеспрямований, систематичний процес, що впливає на усвідомлення, прийняття та подальшу трансляцію суспільно та особистісно значущих цінностей, пов'язаних із місцем проживання, з країною, в якій відбувається формування особистості, що сприяє духовному осягненню батьківщини як мікро- і макросоціуму, усвідомлення себе та свого призначення, місця у цьому соціумі. Тому патріотичне виховання має здійснюватись з дитинства. Установки, відображені в дошкільному віці, значно впливають на вибір життєвого шляху людини.

Отже, патріотичне виховання як значущий напрям має бути відображено у програмному забезпеченні освітнього процесу закладів освіти.

Так, Лі Цзядао зазначає про те, що починати цю роботу необхідно з звернення саме до патріотичних почуттів дітей для того, щоб діти любили та поважали свою Батьківщину. Любов та повага до Батьківщини розкривається через почуття до своєї родини, близьких та оточуючим людям. Виховувати патріотизм необхідно через рідну природу краю, своє місто, мистецтво та культуру нації, тобто. через навколишнє середовище дитини. Лі Цзядао висуває два принципи патріотичного виховання: знайомство з інформацією за принципом від близької та зрозумілої дитини до більш складної та незрозумілої; та участь дорослих, які повинні подавати приклад патріотизму, показувати свою любов та повагу до Батьківщини [3].

Досить цікавим для цього дослідження є підхід Цзян Юй Хун, який говорить про важливість правильного розуміння патріотичного виховання. На думку вченого, патріотичне виховання — це формування в дітей віком позитивних емоцій і почуттів. Автор вказує, що найчастіше педагоги дитячого садка сприймають патріотичне виховання як знайомство дітей з прапором, гербом та іншими символами країни та нації. На думку Цзян Юй Хун, патріотизм — це любов до людей, до рідного міста та до Батьківщини. Педагогам дитячого садка необхідно виховати у дітей любов до навколишнього насправді.

Як показує практика, педагоги, впроваджуючі програми патріотичного виховання, найчастіше апелюють до наочно-образному мисленню дітей, ставлячи завдання залишити у свідомості дитини певні образи, пов'язані з батьківщиною, місцем проживання, сформувані позитивне емоційне ставлення до них, організувати якусь діяльність, що дозволяє оперувати цими образами, що сприяє усвідомленню їх значення, закріплення в образі світу дитини.

Умовно можна позначити ці образи як певні індикатори (тобто доступні спостереженню та вимірюванню характеристики [1]), що знаходяться в зоні найближчого розвитку дитини та пов'язані з патріотичною тематикою. До таких індикаторів (подібних показників) можуть належати державна символіка (прапор, герб тощо), продукти народного промислу (іграшки, вироби, деталі) національного костюма) тощо.

Отже, патріотизм розглядається як базова складова самосвідомості народу, що виражається в почуттях любові, гордості та відданості своїй вітчизні, її історії, культурі, традиціям та побуту, також у визнанні його самобутності та самоцінності, у необхідності її захисту. Найважливішим, на нашу думку, при патріотичному вихованні є розуміння того, що чим раніше діти освоюють поняття, пов'язані з національною приналежністю, цивільною ідентичністю, нормами поведінки в соціумі, тим усвідомленішими та стійкішими будуть надалі їх громадянська позиція та патріотичний настрій.

Список використаних джерел:

1. Коваленко О. А., Жерновникова О.А. Виховання інтелектуальної еліти нації: зарубіжний та вітчизняний досвід. Рідна школа. 2021. Вип. 3. С. 25–29.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 326 с.
3. 李道佳 幼儿爱国主义教育的基本原则 «学前教育研究»,1995.1. 21–22
4. 赵雪梅浅谈如何在少数民族聚居地区对幼儿进行爱国主义教育 «师者讲坛», 2015. 3. 15–16.